

Brüsszel, 2023.5.12.
COM(2023) 249 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**A fizetési számlákhoz kapcsolódó díjak összehasonlíthatóságáról, a fizetésiszámla-
váltásról és az alapszintű fizetési számla nyitásáról, illetve használatáról szóló
2014/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazása**

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	3
2. A FIZETÉSI SZÁMLÁK DÍJAINAK ÁTLÁTHATÓSÁGA ÉS ÖSSZEHASONLÍTHATÓSÁGA	4
3. A FIZETÉSI SZÁMLÁHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS	5
3.1. A fizetési számlához való megkülönböztetésmentes hozzáférés	5
3.2. Az alapszintű fizetési számlákhoz való hozzáférés	6
3.3. Szolgáltatáslista	12
4. FIZETÉSI SZÁMLA-VÁLTÁS	13
5. A SZÁMLAVÁLTÁSSAL KAPCSOLATOS LEHETSÉGES TOVÁBBI INTÉZKEDÉSEK ÉRTÉKELÉSE	14
5.1. A 10. cikk szerinti számlaváltási szolgáltatás határokon átnyúló számlaváltásra való kiterjesztésének megvalósíthatósága	14
5.2. A fizetések automatikus átirányítására vonatkozó keret megvalósíthatósága	15
5.3. A fizetésiszámla-számok egész EU-ra kiterjedő teljes hordozhatóságának megvalósításával járó költségek és hasznok értékelése	16
6. A MEGLÉVŐ INTÉZKEDÉSEK HATÉKONYSÁGA, VALAMINT TOVÁBBI INTÉZKEDÉSEK SZÜKSÉGESSÉGE A PÉNZÜGYI BEFOGADÁS FOKOZÁSA ÉS A TÚLZOTT ELADÓSODOTTSÁG MIATT KISZOLGÁLTATOTT HELYZETBEN LÉVŐ SZEMÉLYEK MEGSEGÍTÉSE ÉRDEKÉBEN	17
7. A TAGÁLLAMOK KÖRÉBEN A FOGYASZTÓK PÉNZFORGALMI SZOLGÁLTATÁSOKBÓL VALÓ KIZÁRÁSÁNAK MÉRSÉKLÉSÉRE ALKALMAZOTT BEVÁLT MÓDSZEREK	19
8. KÖVETKEZTETÉS	19

RÖVIDÍTÉSEK

AML	Pénzmosás elleni küzdelem
AML/CFT	A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem
AMLD irányelv ¹⁾	A pénzmosás elleni küzdelemről szóló irányelv ((EU) 2015/849
BIC	Bankazonosító kód
EBH	Európai Bankhatóság
FID	Díjjegyzék
IBAN	Nemzetközi bankszámlaszám
PAD	A fizetési számlákról szóló irányelv (2014/92/EU irányelv) ²⁾
PABF	Alapszintű fizetési számla
PSP	Pénzforgalmi szolgáltató

---

¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.).

²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/92/EU irányelve (2014. július 23.) a fizetési számlákhoz kapcsolódó díjak összehasonlíthatóságáról, a fizetésiszámla-váltásról és az alapszintű fizetési számla nyitásáról, illetve használatáról (HL L 257., 2014.8.28., 214. o.).

1. BEVEZETÉS

A fizetési számlákról szóló irányelvet (a továbbiakban: PAD vagy irányelv) 2014. július 23-án fogadták el azon uniós erőfeszítések részeként, amelyek célja a fogyasztók terhére a fizetési számláikon felszámított díjak átláthatóságának és összehasonlíthatóságának javítása; a fizetésiszámla-váltás megkönnyítése; valamint alapszintű fizetési számlák EU-ban történő megnyitásának és használatának elősegítése.

A fizetési számlákról szóló irányelv 2014. szeptember 17-én lépett hatályba. Az irányelv átláthatósági követelményeinek végrehajtására vonatkozó végrehajtás-technikai standardok és szabályozástechnikai standardok³ 2018 októberében léptek hatályba.

A tagállamoknak 2016. szeptember 18-ig át kellett ültetniük és közzé kellett tenniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az irányelvnek megfeleljenek. A határidőig (vagy rövidebbel azt követően) azonban csak 9 tagállam⁴ jelentette be a teljes átültetést. Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított a többi 18 tagállammal szemben az átültetés bejelentésének elmulasztása miatt. A bejelentés elmulasztásával kapcsolatos valamennyi kötelezettségszegési ügyet lezárták, miután a tagállamok értesítették a Bizottságot arról, hogy befejezték az átültetést (amelyet a Bizottság értékelt és megerősített). A Bizottság a fizetési számlákról szóló irányelv be nem tartása miatt még nem indított kötelezettségszegési eljárást.

Ezt a jelentést az irányelv 28. cikke alapján fogadták el, amely előírja a Bizottság számára, hogy 2019. szeptember 18-ig nyújtson be jelentést az irányelv alkalmazásáról. A jelentés közzétételére csak később került sor, mivel meg kellett győződni arról, hogy az irányelvet már bizonyos ideje alkalmazzák. A Bizottság ezzel párhuzamosan elfogadta az irányelv 27. cikkében előírt jelentést (a továbbiakban: a 27. cikk szerinti jelentés).

A Bizottság az e jelentésben foglaltakat két tanulmánnyal támasztotta alá. Az első tanulmány (a továbbiakban: a Deloitte 1. tanulmánya⁵) értékeli az irányelvet, és kiindulópontot jelent az irányelv alkalmazásának értékeléséhez. Az első tanulmány 16 tagállamra terjedt ki⁶. A második tanulmány (a továbbiakban: a Deloitte 2. tanulmánya⁷) a határokon átnyúló szolgáltatóváltás megkönnyítésére szolgáló lehetséges új eszközöket értékeli, és megalapozza

---

³ A Bizottság (EU) 2018/32 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. szeptember 28.) a 2014/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a fizetési számlákhoz kapcsolódó legjellemzőbb szolgáltatások uniós szinten egységesített terminológiájára vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 6., 2018.1.11., 3. o.); A Bizottság (EU) 2018/34 végrehajtási rendelete (2017. szeptember 28.) a 2014/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelően a díjjegyzék egységesített formátumára és egységes szimbólumára vonatkozó végrehajtás-technikai standardok meghatározásáról (HL L 6., 2018.1.11., 37. o.); A Bizottság (EU) 2018/33 végrehajtási rendelete (2017. szeptember 28.) a 2014/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelően a díjkimutatás egységesített formátumára és egységes szimbólumára vonatkozó végrehajtás-technikai standardok meghatározásáról (HL L 6., 2018.1.11., 26. o.).

⁴ Ebben a jelentésben a tagállamokra való valamennyi hivatkozás alatt a 27 uniós tagállamot kell érteni.

⁵ Deloitte: *Study on the Payment Accounts Market* (Tanulmány a fizetési számlák piacáról), 2020,

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0854f727-6117-11eb-8146-01aa75ed71a1/language-en>

⁶ Belgium, Bulgária, Csehország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Lengyelország, Lettország, Luxembourg, Magyarország, Németország, Olaszország, Spanyolország és Svédország.

⁷ Deloitte: *Study on tools designed to facilitate switching and cross-border opening of payment account on the EU payment accounts market* [Tanulmány a fizetési számlák uniós piacán a számlaváltást és a határokon átnyúló fizetésiszámla-nyitást megkönnyítő eszközökről], 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/70d1fcb7-f338-11eb-aeb9-01aa75ed71a1>

a szolgáltatóváltás megkönnyítésére irányuló lehetséges további intézkedéseket vizsgáló 5. fejezetet. A tagállamok is fontos adatokkal/hozzászólásokkal járultak hozzá ehhez a jelentéshez. A Bizottság mindazonáltal nehézségekbe ütközött e jelentés elkészítése során, különösen amiatt, hogy nem álltak rendelkezésre adatok, illetve nem voltak összehasonlíthatóak. A fizetési számlákról szóló irányelv célja a lakossági pénzügyi szolgáltatások és különösen a fizetési számlák egységes piacának előmozdítása. Az irányelv ennek érdekében: 1. átláthatóságot kíván teremteni és biztosítani szeretné a fizetési számlák díjainak összehasonlíthatóságát, 2. biztosítani szeretné, hogy a fogyasztók hozzáférjenek (alapszintű) fizetési számlákhoz, valamint 3. meg kívánja könnyíteni a fizetésiszámla-váltást. A következő fejezetek az irányelv alkalmazását, valamint a 28. cikkben előírt további elemeket értékelik.

2. A FIZETÉSI SZÁMLÁK DÍJAINAK ÁTLÁTHATÓSÁGA ÉS ÖSSZEHASONLÍTHATÓSÁGA

Az irányelv 7. cikke előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a fogyasztók legalább egy összehasonlító weboldalhoz díjmentesen hozzáférjenek. A 7. cikk (3) bekezdése felsorolja a követelményeket, nevezetesen azt, hogy az összehasonlító weboldalnak a működés szempontjából függetlennek kell lennie; egyértelműen fel kell tüntetni a honlap tulajdonosát; az összehasonlítás alapjául egyértelmű, objektív kritériumokat kell meghatározni; nyelvezetének közérthetőnek és egyértelműnek kell lennie; naprakésznek kell lennie; be kell mutatnia a piac jelentős részét; valamint hatékony eljárást kell biztosítaniuk a közzétett díjakról szóló, a valóságnak meg nem felelő információk bejelentésére.

A tagállamokkal és az illetékes szakértői csoporttal (GEGREFS) folytatott konzultációt követően a Bizottság összbenyomása az volt, hogy az irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében jelenleg felsorolt követelmények elegendőek, és nincs szükség a lista sürgős módosítására. A Deloitte 1. tanulmánya azonban – az irányelv követelményeinek megfelelő azonosított weboldalak áttekintése alapján – rámutatott arra, hogy a (3) bekezdésben felsorolt alábbi két követelménynek való megfelelés nem teljes körű: 1. az összehasonlítás objektív kritériumainak meghatározására vonatkozó követelmény, valamint 2. a közzétett díjakról szóló, a valóságnak meg nem felelő információk bejelentésének követelménye. Emellett problémák merültek fel a honlap legutóbbi frissítésére vonatkozó információk tekintetében is. Ugyanakkor a Deloitte 1. tanulmánya által jelzett problémák inkább a honlap működési szempontjaira vonatkoznak, és nem magára a listára. Ezzel összefüggésben a Bizottság továbbra is szorosan nyomon követi a helyzetet annak biztosítása érdekében, hogy az érintett tagállami honlapok valóban megfeleljenek az irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében meghatározott követelményeknek.

Az irányelv 28. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy a jelentésben értékelni kell az összehasonlító weboldalak akkreditálásának szükségességét. A tagállamok körében általános volt az a vélemény, hogy ez nem jelentene sok hozzáadott értéket, főként azért, mert a jelenleg elfogadott összehasonlító táblázatok nyilvánosak, és ezért jellegükönél fogva megbízhatóak. Emellett a tanúsítási eljárás költséges és időigényes lenne. A legtöbb tagállamban nem regisztráltak problémát az összehasonlító honlappal kapcsolatban, ezért nincs szükség a jelenlegi rendszer módosítására.

Ami a „csomagban kínált ajánlatokra” vonatkozó intézkedéseket illeti, a díjjegyzékről szóló 4. cikk, a díjkimutatásról szóló 5. cikk és a 8. cikk említi a csomag részeként kínált szolgáltatásokat. A Deloitte 1. tanulmánya az összegyűjtött adatok alapján azt állapította meg,

hogyan az érdekelt felek a „csomagot” két különböző módon értelmezték: vagy i. fizetési számla és a hozzá kapcsolódó, annak használatát lehetővé tevő különböző szolgáltatások (pl. kártya vagy folyószámlahitel) kombinációjaként, vagy ii. fizetési számla más típusú pénzügyi termékekkel (pl. biztosítással és jelzáloggal) való kombinációjaként. Ezzel összefüggésben 16 tagállam (BE, BG, DE, IE, ES, IT, LV, LU, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SI és SK) támogatta azt az elképzelést, hogy az egyértelműség fokozása érdekében az irányelvbe be kell illeszteni a „csomag” fogalmának meghatározását (különösen az árukapcsolás és a csomagban történő értékesítés esetében). Más tagállamok azonban óva intettek egy ilyen megközelítéstől, azzal érvelve, hogy a kifejezés már kellően egyértelmű, és észszerűbb lenne az irányelv 4. cikkében szereplő kérdéssel foglalkozni. Ebben az összefüggésben, tekintettel a díjjegyzékről szóló 4. cikkre, a díjjegyzéknek a „szolgáltatáscsomagokra” vonatkozó része egyes esetekben túl hosszú lenne. Ennek az az oka, hogy egyes bankok több csomagot is megemlítenek a díjjegyzékükben, ami több oldalas díjjegyzéket eredményezett, így meghiúsult a rövid, önálló díjjegyzék célkitűzése. Ezért úgy vélik, hogy a csomag fogalmát érintő esetleges változtatásoknak a 4. cikkre kell irányulniuk. Tágabb értelemben véve a 4. cikk tekintetében nem kívánt következmény volt a fizetési számlák díjmértékeit ismertető dokumentumok duplikációja azokban a tagállamokban, ahol már léteztek azonos információkat tartalmazó dokumentumok. A tagállamok észrevételei alapján ennek a legfontosabb nem szándékolt következménye valójában a fizetési számlák díjmértékeit ismertető dokumentumok duplikációja azokban a tagállamokban, ahol már léteztek azonos információkat tartalmazó dokumentumok. A Bizottság tudomásul vette ezeket a problémákat, és az irányelv esetleges felülvizsgálata során figyelembe fogja venni a beérkezett javaslatokat.

3. A FIZETÉSI SZÁMLÁHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

3.1. A fizetési számlához való megkülönböztetésmentes hozzáférés

Az irányelv 15. cikke előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az Unión belüli fizetési számla nyitáskor, illetve használatakor a hitelintézetek ne alkalmazzanak hátrányos megkülönböztetést az EU-ban jogszerűen tartózkodó fogyasztókkal szemben állampolgárságuk vagy tartózkodási helyük (vagy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkében említett bármely más ok) alapján. A 15. cikk azt is kimondja, hogy az alapszintű fizetési számla birtoklására vonatkozó feltételek semmilyen módon nem lehetnek diszkriminatívak.

A tagállamok vagy kifejezetten átültették a diszkriminációmentességre vonatkozó rendelkezést, vagy azt állapították meg, hogy ebben a tekintetben a meglévő jogszabályaik már megfelelőek. Ugyanakkor a diszkriminációmentesség elvét a nemzeti jogrendbe történő beépítéskor csak néhány tagállam terjesztette ki a fizetési számlákhoz való hozzáféréseken túl az alkalmazandó feltételekre is.

E szabály ellenére a különböző állampolgárságú vagy tartózkodási helyű fogyasztók fizetési számlákhoz való hozzáférési lehetősége eltérő lehet. Például egy adott nemzeti személyazonosító okmány bemutatásának kötelezettsége a más-más tagállamból származó fogyasztókat eltérően érintheti. Amint azt a Deloitte 1. tanulmánya és a Bizottsághoz beérkezett panaszok is mutatják, nehézségek merülhetnek fel a fizetési számlák határokon átnyúló megnyitásával kapcsolatban is, nem utolsósorban a határokon átnyúló online

számlanyitás tekintetében, amely más tagállamok fogyasztói számára néha nem elérhető⁸. A Bizottsághoz panaszok érkeztek azzal kapcsolatban is, hogy az adott tagállamban lakóhellyel nem rendelkező személyekre eltérő díjmértékek érvényesek. Az alapszintű fizetési számlák esetében az adott tagállamban lakóhellyel nem rendelkező személyeket terhelő magasabb díjak diszkriminatívak, ha nem objektíven igazolt költségeken alapulnak.

Ezek az eltérő követelmények sok esetben nemcsak eltérő bánásmódhoz vezethetnek, hanem a fizetési számlákhoz, köztük az alapszintű fizetési számlákhoz való hozzáférést is érinthetik. Ilyen eseteket részletesebben ismertet a 3.2. szakasz.

3.2. Az alapszintű fizetési számlákhoz való hozzáférés

▪ Az alapszintű fizetési számlához való jog

A pénzügyi kirekesztés felszámolásának elősegítése érdekében az irányelv 16. cikke az alapszintű fizetési számlához való hozzáférés jogát az EU-ban jogszerűen tartózkodó valamennyi fogyasztó számára biztosítja. Ebbe a körbe tartoznak az állandó lakcímmel nem rendelkező fogyasztók, a menedékkérők és azok a fogyasztók, akikről megtagadták a tartózkodási engedélyt, de akiknek a kiutasítása jogi vagy gyakorlati okokból nem lehetséges⁹. A 16. cikk (1) bekezdése előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az alapszintű fizetési számlát a fogyasztók részére valamennyi hitelintézet vagy elegendő számú hitelintézet kínálja ahhoz, hogy területükön minden fogyasztó számára garantált legyen az ilyen számlához való hozzáférés.

Az alapszintű fizetési számlához való jogot a tagállamok átültették a nemzeti jogrendjükbe. A legtöbb tagállamban az alapszintű fizetési számlát a szabványos fizetési számlától különböző termékként kínálják. Egyes tagállamokban¹⁰ azonban (néhány vagy valamennyi) hitelintézet nem külön termékként kínál alapszintű fizetési számlát, hanem valamennyi fogyasztó számára a szabványos számla lehetőségét biztosítja.

A legtöbb tagállam a fizetési számlákat kínáló valamennyi hitelintézet számára előírja, hogy a kínálatában az alapszintű fizetési számla is szerepeljen, néhány tagállam¹¹ azonban csak bizonyos kritériumoknak megfelelő hitelintézetek számára teszi ezt kötelezővé. Az ilyen kötelezett hitelintézetek azonban általában széles körű hozzáférést biztosítanak. Emellett egyes tagállamokban más pénzforgalmi szolgáltatók is kínálnak alapszintű fizetési számlát.

---

⁸ A Deloitte 1. tanulmánya szerint egyes bankok úgy ítélik meg, hogy nem képesek teljesíteni a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatosan rájuk háruló követelményeket, illetve nem képesek megbirkózni azok összetettségével vagy költségeivel.

⁹ Az alapszintű fizetési számlához való jog kulcsfontosságú eszköz az ukrán menekültek pénzügyi befogadásának biztosításához. Miután az ukrán menekültek megkapták az átmeneti védelmet, jogosultak voltak az alapszintű fizetési számlához való hozzáférésre.

¹⁰ A Deloitte 1. tanulmánya szerint öt tagállamban nincs különbség a szabványos fizetési számlák és az alapszintű fizetési számlák között (további részletekért lásd a 31. ábrát).

¹¹ Azok a tagállamok, amelyekben csak néhány hitelintézet kínál alapszintű fizetési számlát: Ciprus, Görögország, Hollandia, Horvátország, Luxemburg, Málta, Szlovákia (további részletekért lásd a 27. cikk szerinti jelentést).

Az ágazati és fogyasztói szervezetek ezért széles körben egyetértenek abban, hogy országukban a fogyasztók megfelelő hozzáféréssel rendelkeznek az alapszintű fizetési számlákhoz¹².

A 16. cikk számos (lehetséges) olyan okot említ, amelyek miatt az alapszintű fizetési számlához való jog nem érvényesül. A gyakorlatban a legfontosabb ilyen ok a pénzmosás elleni küzdelemmel függ össze. A fizetési számlákról szóló irányelv 16. cikkének (4) bekezdése kötelezővé teszi a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a hitelintézetek elutasítsák az alapszintű fizetési számla nyitása iránti kérelmet, amennyiben a számla megnyitása a pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználás megelőzésére vonatkozó, a 2005/60/EK irányelvben¹³ foglalt rendelkezések megsértését eredményezné. Ez ellentétes lehet az alapszintű fizetési számlához való joggal, és előfordulhat, hogy az interakció nem teljesen egyértelmű. A fizetési számlákról szóló irányelv (34) preambulumbekkezdése hangsúlyozza, hogy a pénzmosás elleni szabályok nem szolgálhatnak a kereskedelmi szempontból kevésbé vonzó ügyfelek elutasításának indokául. Jelenleg nincs más általános uniós szintű iránymutatás a különböző szabályok közötti összefüggésekre vonatkozóan.

Az alapszintű fizetési számla megnyitásával kapcsolatban különösen a következő területeken derült fény nehézségekre.

- 1) Konkrét személyazonosító okmányok hiánya: az alapszintű fizetési számla megnyitásával kapcsolatban a konkrét személyazonosító okmányok hiánya miatt felmerülő nehézségeket több jelentés¹⁴ is azonosította, és ezek kapcsán a lakosság részéről is panaszok érkeztek a Bizottsághoz. Az ügyfél személyazonosságának a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló irányelvek által előírt ellenőrzése általában személyazonosító okmányok alapján történik. A tagállam által kiállított szabványos személyazonosító okmány birtoklására vonatkozó követelmény nemcsak a menedékkérők és menekültek, hanem (a konkrét követelménytől függően) más tagállamok állampolgárai számára is különös nehézségeket okozhat. Az EBH részben foglalkozott ezzel a kérdéssel az ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek a magasabb kockázatot jelentő nem uniós országokból vagy területekről érkező menedékkérőkre való alkalmazásáról szóló véleményében, valamint az általa 2022 áprilisában kiadott, „Pénzügyi befogadás az ukrajnai háborúval összefüggésben” című nyilatkozatban¹⁵. Emellett a hajléktalanok néha

---

¹² Az ágazati szervezetek 100 %-a és a fogyasztói szervezetek 70 %-a egyetértett abban, hogy országukban minden fogyasztó hozzáfér az alapszintű fizetési számlához (további részletekért lásd a Deloitte 1. tanulmánya D. mellékletének 5. ábráját).

¹³ A 2005/60 irányelvet időközben felváltotta a helyébe lépő, a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>

¹⁴ A Deloitte 1. tanulmánya: Az EBH véleménye a menedékkérőkről, az EBH 2021. évi fogyasztói trendjelentése, [Az EBH fogyasztói trendjelentése \(europa.eu\)](#).

¹⁵ [EBA-Op-2016-07 \(Opinion on Customer Due Diligence on Asylum Seekers\).pdf \(europa.eu\)](#); valamint [Az EBH felszólítja a pénzügyi intézményeket és a felügyeleti szerveket, hogy biztosítsanak hozzáférést az EU pénzügyi rendszeréhez | Európai Bankhatóság \(europa.eu\)](#).

nehézségekbe ütköznek a fizetési számla megnyitása során (pl. amikor lakcímet kell megadniuk).

- 2) A fizetési számlákhoz való határokon átnyúló hozzáférés: a Deloitte 1. tanulmánya beszámolt az alapszintű fizetési számlák másik tagállamban történő (többek között online) megnyitásával kapcsolatos nehézségekről is, és ennek kapcsán a lakosság részéről is panaszok érkeztek a Bizottsághoz. E nehézségek különböző okokra vezethetők vissza. Ilyen lehet például konkrét dokumentumok hiánya vagy a valós érdekeltség bizonyításának szükségessége, de a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos okokhoz is kapcsolódhat, mivel a fizetési számla másik tagállamban történő megnyitása olyan szokatlan körülménynek tekinthető, amely a pénzmosással és a terrorizmusfinanszírozással összefüggő kockázat értékelése során potenciálisan magasabb kockázatot jelent¹⁶.
- 3) Kockázatcsökkentési módszerek a pénzmosás elleni küzdelemben: az alapszintű fizetési számlák megnyitásával kapcsolatban nehézségek merültek fel a hitelintézetek kockázatcsökkentési módszerei miatt is (vagyis amikor bizonyos ügyfélkategóriák esetében azért döntenek úgy, hogy nem nyitnak meg (vagy nem szüntetnek meg) fizetési számlákat, mert az adott ügyfélkörben nagyobb a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat). Az EBA kockázatcsökkentésről szóló véleményében¹⁷ foglaltak szerint a kockázatcsökkentés tekintetében különösen a konkrét (magas kockázatú) nem uniós országokkal kapcsolatban álló ügyfelek és a politikai közszereplők lehetnek érintettek. A Bizottsághoz e tekintetben is érkeztek panaszok.
- 4) Az adójogszabályok külföldi számlával rendelkező adóalanyok általi betartásáról szóló amerikai törvény (a továbbiakban: FATCA) miatti kockázatcsökkentési módszerek: nehézségek merültek fel az EU/USA kettős állampolgárságú ügyfelek esetében is, akik az Európai Parlamenthez petíciókat, a Bizottsághoz pedig panaszt nyújtottak be. Amint azt az EBH a kockázatcsökkentésről szóló véleményében kifejtette, előfordulhatott, hogy egyes hitelintézetek a FATCA szerinti kötelezettségekre és lehetséges szankciókra tekintettel nem nyitottak fizetési számlát amerikai állampolgárok számára.

Az EBH már közzétett néhány iránymutatást¹⁸, amelyek segíthetnek a nem kívánatos kockázatcsökkentési módszerek kérdésének megoldásában. Az EBH különösen azt tisztázta, hogy a kockázatalapú megközelítés alkalmazása nem azt jelenti, hogy a vállalkozásoknak minden olyan ügyfél esetében el kell utasítaniuk vagy meg kell szüntetniük az üzleti kapcsolatokat, amelyek a nagyobb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatot jelentő kategóriákba tartoznak. Egyes tagállamok illetékes hatóságai ezért felvették ezt a megközelítést a saját iránymutatásukba.

A pénzmosás elleni küzdelemmel összefüggésben az indokolatlan kockázatcsökkentés alkalmazásának elkerülése érdekében a Bizottság a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás

---

¹⁶ Lásd a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv III. mellékletét. A melléklet tartalmazza az említett irányelv 18. cikkének (3) bekezdésében említett, potenciálisan magasabb kockázatra utaló tényezők és bizonyítéktípusok nem teljes körű felsorolását.

¹⁷ [EBA Opinion and annexed report on de-risking.pdf \(europa.eu\)](#).

¹⁸ [Final Report on Guidelines on revised ML TF Risk Factors.pdf \(europa.eu\)](#) és [EBA Opinion and annexed report on de-risking.pdf \(europa.eu\)](#).

elleni küzdelemről szóló, 2021 júliusában előterjesztett jogalkotási csomagban¹⁹ konkrét rendelkezéseket javasolt. Annak érdekében, hogy a felügyeleti hatóságok értékelni tudják az intézmények ügyfél-átvilágítási gyakorlatának megfelelését, a pénzmosás elleni rendeletre irányuló javaslat²⁰ előírja, hogy azoknak az intézményeknek, amelyek úgy döntenek, hogy nem létesítenek üzleti kapcsolatot egy leendő ügyféllel, nyilvántartást kell vezetniük az ilyen döntés indokairól. Emellett a pénzmosás elleni hatodik irányelv²¹ irányuló javaslat előírja, hogy a pénzmosás elleni küzdelemben illetékes felügyeleti hatóságoknak együtt kell működniük a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv²² és a fizetési számlákról szóló irányelv végrehajtásáért felelős felügyeleti hatóságokkal.

Az alapszintű fizetési számlához való jog érvényesítésével kapcsolatos nehézségek oka lehet az is, hogy a fizetési számlákról szóló irányelv 16. cikkének (7) bekezdésében foglalt azon általános kötelezettség ellenére, hogy haladéktalanul tájékoztatni kell a fogyasztót az elutasításról és annak konkrét okáról, ez a tájékoztatás a pénzmosás elleni küzdelemre vonatkozó szabályokban foglalt, az említett általános kötelezettség alól mentességet biztosító „tippadási” tilalom miatt gyakran nem történik meg.

A fizetési számlákról szóló irányelvben szereplő egyéb derogációk közé tartozik az a lehetőség, hogy azoktól a fogyasztóktól, akik alapszintű fizetési számlát kívánnak nyitni, meg lehet követelni, hogy tanúsítsák az ezen számlanyitáshoz kapcsolódó valós érdeküket (16. cikk (2) bekezdés). Ezzel a lehetőséggel csak néhány tagállam²³ élt. Ezzel szemben számos tagállam élt a 16. cikk (5) bekezdésében biztosított lehetőséggel, amely szerint engedélyezhetik a hitelintézetek számára, hogy elutasítsák az alapszintű fizetési számla megnyitása iránti kérelmet, ha a fogyasztó már rendelkezik fizetési számlával az adott tagállam területén található valamelyik hitelintézetnél.

Emellett több tagállam élt azzal a lehetőséggel, hogy meghatározhatnak további olyan korlátozott számú konkrét eseteket, amikor az alapszintű fizetési számla nyitása iránti kérelmet el kell vagy el lehet utasítani – feltéve, hogy e kivételek célja a fizetési számlához a fizetési számlákról szóló irányelv 25. cikke szerinti mechanizmus keretében történő díjmentes hozzáférés megkönnyítése, vagy pedig a fogyasztói visszaélések megakadályozása (a fizetési számlákról szóló irányelv 16. cikkének (6) bekezdése). Egyes tagállamok például olyan kritériumokat határoztak meg, amelyek értelmében a kérelmezőknek bizonyítékot kell szolgáltatniuk arról, hogy nem követtek el csalást vagy más bűncselekményt, vagy hogy nemzetbiztonsági szempontból nem jelentenek veszélyt. Számos tagállam élt hasonló (és egyéb) esetekben (pl. bizonyos szándékos bűncselekmények vagy kereskedelmi tevékenységek esetében) a 19. cikk (3) bekezdésében foglalt azon lehetőséggel, hogy olyan további korlátozott számú konkrét eseteket azonosítson, amikor a hitelintézet egyoldalúan felmondhatja az alapszintű fizetési számlára vonatkozó keretszerződést.

---

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/anti-money-laundering-and-countermeasures-financing-terrorism_en.

²⁰ COM(2021) 420 final, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:0a4db7d6-eace-11eb-93a8-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

²¹ COM(2021) 423 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0423&from=EN>

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 337., 2015.12.23., 35. o.).

²³ Öt tagállam élt ezzel a lehetőséggel (lásd a Deloitte 1. tanulmány 72. oldalát).

▪ **Az alapszintű fizetési számlák vezetéséért felszámított átlagos éves díjak**

A fizetési számlákról szóló irányelv 18. cikkének (1) bekezdése előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a hitelintézetek az alapszintű fizetési számlákat „díjmentesen vagy észszerű díj fejében” kínálják. A tagállamok ezt az előírást különböző módokon hajtották végre. Egyes tagállamok²⁴ úgy döntöttek, hogy az alapszintű fizetési számlákat díjmentesen kell biztosítani, vagy egyértelmű korlátokat szabtak a díjra vonatkozóan, illetve pontos paramétereket határoztak meg annak kiszámításához. Más tagállamok előírták, hogy a számlákat díjmentesen vagy észszerű díj fejében kell kínálni, de (az észszerű díjakra vonatkozóan a 18. cikk (3) bekezdésében meghatározott kritériumokon túl) nem határoztak meg további kritériumokat.

A különböző tagállamokban az alapszintű fizetési számlák díjai jelentősen eltérnek egymástól²⁵. Néha még ugyanazon tagállamon belül is nagy a különbség a legolcsóbb és a legdrágább ajánlatok között. A szabványos fizetési számlák díjaihoz²⁶ képest az alapszintű fizetési számlák vezetése általában valamivel – de nem sokkal – olcsóbb.

A Deloitte 1.tanulmányban az ágazati szervezetek és egyes fogyasztói szervezetek²⁷ mindazonáltal jelezték, hogy az alapszintű fizetési számlák általában mindenki számára megfizethetők.

▪ **Az alapszintű fizetési számla gyakorlati alkalmazása/elterjedtsége**

Amint az a 27. cikk szerinti jelentésből kiderül, 2016 és 2021 között néhány tagállamban az alapszintű fizetési számlák használata jelentős mértékben elterjedt volt. Jelentős mértékű elterjedtség volt tapasztalható például néhány olyan tagállamban²⁸, ahol korábban a lakosság nagyobb százaléka nem rendelkezett fizetési számlával. Mindazonáltal néhány más tagállamban²⁹ e számlák használata meglehetősen kis mértékben volt elterjedt. Emellett a legfrissebb, 2021-es globális Findex-adatbázis³⁰ azt mutatta, hogy a bankszámlával

---

²⁴ Kilenc tagállam (a részleteket lásd a Deloitte 1. tanulmányának 35. oldalán, az 5. táblázatban). Lásd még az EBH 2022 decemberében közzétett, a lakossági banki termékekre vonatkozó díjak és illetékek átláthatóságának és mértékének tematikus felülvizsgálatáról szóló jelentését ([Jelentés a díjak és illetékek tematikus felülvizsgálatáról.pdf \(europa.eu\)](#)).

²⁵ A kiválasztott tagállamokban az alapszintű fizetési számlákra vonatkozó díjak mértékét részletesen lásd a Deloitte 1. tanulmány 34. oldalán. Ezek éves szinten nulla és több mint 90 EUR között mozognak.

²⁶ A Deloitte 1. tanulmánya szerint a fizetési számlák standard fix díjai (amelyekhez adott esetben változó díjak is társulhatnak) egyes tagállamokban viszonylag magasak (éves szinten 160 EUR), míg más tagállamokban viszonylag alacsonyak (évente 20 EUR alatt). Több tagállamban azonban legalább az egyik fő hitelintézet kínál nulla fix díjú szabványos számlákat. A szabványos digitális számlák általában díjmentesek. Emellett egyes tagállamokban a számlák bizonyos körének (pl. a fiatalok vagy az idősek számára vezetett számlák) díjai is alacsonyabbak. Egyes tagállamokban a különböző bankok által alkalmazott díjak mértéke is jelentős eltéréseket mutat. A piacra újonnan belépők ellenére a díjak az elmúlt években általában nem csökkentek. A kiválasztott tagállamokban a szabványos fizetési számlákra vonatkozó díjak mértékét részletesebben lásd a Deloitte 1. tanulmány 32. oldalán.

²⁷ A fogyasztói szervezetek 23 %-a nem értett egyet azzal, hogy az alapszintű fizetési számla megnyitása és használata mindenki számára megfizethető (részletesen lásd a Deloitte 1. tanulmány D. mellékletének 14. ábráján).

²⁸ Például Ciprus, Csehország, Görögország, Litvánia. További részletekért lásd a 4. táblázatot: *Az évente megnyitott alapszintű fizetési számlák száma összesen*, a 27. cikk szerinti jelentés alapján.

²⁹ Például Bulgária, Horvátország, Lengyelország, Lettország és Románia. További részletekért lásd a 4. táblázatot: *Az évente megnyitott alapszintű fizetési számlák száma összesen*, a 27. cikk szerinti jelentés alapján.

A legtöbb tagállamban nem áll rendelkezésre információ az alapszintű fizetési számlát nyitó fogyasztók jellemzőiről.

³⁰ ³⁰ <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex>

rendelkező (15 éves vagy annál idősebb) lakosság aránya 2017 és 2021 között a legtöbb tagállamban nőtt, és néhány tagállamban 2021-ben elérte a 100 %-ot.

Az alapszintű fizetési számlák viszonylag alacsony számának számos különböző oka lehet. Először is, a fizetési számlákról szóló irányelv elfogadásakor a fizetési számlával rendelkezők aránya már számos tagállamban nagyon magas volt. Másodsor, néhány tagállam már rendelkezett hasonló eszközökkel. Harmadsor, mivel a szabványos számlák (beleértve az ingyenes online számlákat is) nagymértékben hozzáférhetőek, előfordulhat, hogy az alapszintű fizetési számlák nem relevánsak az ilyen számlákkal rendelkező fogyasztók számára. Az alacsony elterjedtség további oka lehet a fogyasztói tudatosság hiánya. A szükséges információk különböző csatornákon, például weboldalakon vagy figyelemfelkeltő kampányokon keresztül eljutnak a fogyasztókhoz, de a fogyasztói szervezetek úgy vélik, hogy a fogyasztók továbbra is meglehetősen kevésbé ismerik az alapszintű fizetési számlához való jogukat, és sok bank nem kínál proaktív módon ilyen számlát. Egyes esetekben az alapszintű fizetési számlák elterjedését a költségük is korlátozhatja. Amint azt a globális Findex-adatbázis jelezte, azokban a tagállamokban, ahol a lakosság kisebb hányada banki ügyfél, a fizetési számlával nem rendelkező fogyasztók a fizetési számla hiányának egyéb okaiként a pénzeszközök elégtelen voltát, a pénzügyi intézményekbe vetett bizalom hiányát vagy az a tényt jelölték meg, hogy a pénzügyi intézmények túl nagy távolságban vannak.

Ezzel szemben úgy tűnik, hogy az alacsony elterjedtségnek nem az alapszintű fizetési számlák elégtelen kínálata az oka. Az egyes tagállamokban az összes vagy nagy számú hitelintézet kínál alapszintű fizetési számlát, és a Deloitte 1. tanulmánya szerint az ágazati és fogyasztói szervezetek széles körben egyetértenek abban, hogy az alapszintű fizetési számlák a fogyasztók számára kellő mértékben elérhetőek. Úgy tűnik, hogy az alacsony igénybevételnek az sem az elsődleges oka, hogy a hitelintézetek elutasítják az alapszintű fizetési számlák vezetését – amint azt a 27. cikk szerinti jelentés kifejti, az egyes tagállamokban az elutasított kérelmek száma általában alacsony³¹, de van néhány kivétel.

A fizetési számlákról szóló irányelv célja nem feltétlenül a fizetési számlák használatának elterjedése, hanem a pénzügyi befogadás fokozása és annak biztosítása, hogy az alapszintű fizetési számla minden fogyasztó számára elérhető legyen. Tekintettel az alapszintű fizetési számlák általános elérhetőségére, úgy tűnik, hogy ez a célkitűzés általában megvalósult. Emellett, amint azt a legfrissebb 2021. évi globális Findex-adatbázis is mutatja, a fizetési számlával rendelkező népesség százalékos aránya a tagállamokban átlagosan 95 %-ra nőtt – néhány tagállamban pedig közel 100 %-ra.

A fentebb vázolt konkrét esetekben azonban nehézségek merülhetnek fel. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló jogalkotási csomag célja az indokolatlan mértékű kockázatsökkentés elkerülése. Az EBH további iránymutatást nyújtott a fizetési számlákról szóló irányelv és a pénzmosás elleni szabályok közötti kölcsönhatásról³².

---

³¹ További részletekért lásd az 5. táblázatot: Az alapszintű fizetési számlák megnyitása iránti elutasított kérelmek száma és aránya, a 27. cikk szerinti jelentés alapján.

³² [Guidelines on MLTF risk management and access to financial services.pdf \(europa.eu\) \(Iránymutatás a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok kezeléséről és a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésről\)](#)

3.3. Szolgáltatáslista

A 17. cikk (1) bekezdése előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az alapszintű fizetési számla magában foglaljon bizonyos szolgáltatásokat (beleértve a készpénzfelvételt, az átutalást, a beszedést és a fizetési kártyával végrehajtott fizetési műveleteket), amennyiben e szolgáltatásokat a szabványos fizetési számlákkal rendelkező fogyasztók számára is nyújtják. Az alapszintű fizetési számla a legtöbb tagállamban magában foglalja a 17. cikk (1) bekezdésében meghatározott valamennyi szolgáltatást. Néhány tagállamban³³ azonban az alapszintű fizetési számlához kapcsolódóan a 17. cikk (1) bekezdésében szereplő szolgáltatások közül néhányat (rendszeres átutalási megbízások és beszedések) nem biztosítottak, mivel ezekben a tagállamokban az ilyen szolgáltatások a szabványos számlaszolgáltatásnak nem részei. Egyes esetekben a hitelintézetek kiegészítő szolgáltatásokat nyújtanak az alapszintű fizetési számlákhoz (beleértve a folyószámlahiteleket, a hitelkártyákat és az azonnali fizetést), még akkor is, ha ez nem jogszabályi előírás.

A pénzügyi kirekesztés felszámolása érdekében indokolt lenne előírni a tagállamok számára, hogy kötelezzék a hitelintézeteket az alapszintű fizetési számlák funkcióinak bővítésére. Ezt a követelményt azonban – mivel növelheti az alapszintű fizetési számla költségeit, és ezáltal akadályozhatja a pénzügyi kirekesztés felszámolását – gondosan egyeztetni kell azzal a többletköltséggel, amelyet a hitelintézetek számára az alapszintű fizetési számla biztosítása jelent. Az azonnali fizetések a jövőben az alapszintű fizetési számla funkciójává válhatnak, de – bár egyre gyakrabban használják az azonnali fizetéseket – még nem tartoznak a szabványos szolgáltatások közé³⁴. Egy másik lehetséges további funkció a készpénzhez való hozzáférés biztosításához kapcsolódhat. A 17. cikk (1) bekezdése már előírja, hogy az alapszintű fizetési számlának magában kell foglalnia a bankfiókban vagy bankjegykiadó automatáknál történő készpénzfelvétel szolgáltatást, de a fiókok és ATM-ek számának csökkenése (például egyes távoli területeken) általában akadályozhatja a pénzügyi befogadás megvalósulását (és nem csak az alapszintű fizetési számlák alkalmazását). Amint azt a lakossági pénzforgalmi stratégia is megfogalmazza³⁵, a Bizottság osztja az azzal a kockázattal kapcsolatos aggodalmakat, hogy a szolgáltatások fokozódó digitalizációja miatt azok, akik nem férnek hozzá a digitális szolgáltatásokhoz, még a jelenleginél is kirekesztettebb helyzetbe kerülhetnek. A készpénzhez való hozzáférés és a készpénzelfogadás kérdését különböző fórumokon vizsgálták (bizottsági szinten az euró törvényes fizetőeszköz minőségével foglalkozó szakértői csoportban [a továbbiakban: ELTEG]³⁶ és a lakossági eurófizetésekkel foglalkozó testület [Euro Retail Payments Board] keretében). Az ELTEG által 2022. július 6-

³³ Három tagállamban (a részleteket lásd a Deloitte 1. tanulmányának 76. oldalán).

³⁴ Ez azonban változhat az azonnali fizetésekről szóló jogalkotási javaslat ([a 260/2012/EU és az \(EU\) 2021/1230 rendeletnek az euróban történő azonnali átutalások tekintetében történő módosításáról szóló rendeletre irányuló javaslat \(europa.eu\)](#)) elfogadása esetén.

³⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az uniós lakossági pénzforgalmi stratégiáról, COM(2020) 592 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0592&rid=2>.

³⁶ Az ELTEG a Bizottság szakértői csoportja, amely a tagállamok szakértőiből és az Európai Központi Bankból (EKB) áll. Fő célja az eurókészpénz elfogadásának és rendelkezésre állásának megvitatása. Az ELTEG legutóbbi, 2022. júliusi jelentése megállapította, hogy a tagállamoknak nyomon kell követniük az ATM-hálózatokat és a bankfiókok további készpénz-hozzáférési pontjait annak biztosítása érdekében, hogy azok megfelelő lefedettséget biztosítsanak, különösen a bankfiókok bezárása esetén. Kijelentette továbbá, hogy szakpolitikai intézkedéseket kell hozni az eurókészpénz rendelkezésre állásának biztosítása érdekében.

án elfogadott jelentést követően a Bizottság értékeli az eurókészpénz rendelkezésre állásának és elfogadásának lehetséges módjait³⁷.

Mind a fogyasztói, mind az ágazati szervezetek megítélése szerint a fogyasztók elégedettek a nemzeti követelményekkel összhangban jelenleg kínált szolgáltatásokkal³⁸. Úgy tűnik továbbá, hogy számos tagállam nem tartja szükségesnek a fizetési számlákról szóló irányelv módosítását.

4. FIZETÉSI SZÁMLA-VÁLTÁS

A fizetési számlákról szóló irányelv hatálybalépése előtt már több tagállamban létezett az Európai Bankszektori Bizottság bankszámlaváltásra vonatkozó közös elvein³⁹ alapuló számlaváltási szolgáltatás, a 10. cikk azonban valamennyi tagállam számára előírta a kötelező számlaváltási szolgáltatás bevezetését⁴⁰. A Deloitte 1. tanulmánya szerint a fizetési számlákról szóló irányelv így minden uniós fogyasztó számára lehetővé tette, hogy a számlaváltás belföldön könnyen és gyakran díjmentesen végrehajtható legyen. A lehetőséggel élő fogyasztók a megoldást kielégítőnek találták. A fogyasztói szervezetek által jelentett hiányosságok az eljárás egyedi esetekben történő alkalmazásával kapcsolatos technikai problémákkal függenek össze, nem pedig magával az eljárással⁴¹.

Amint azt a 27. cikk szerinti jelentés is bemutatja, a számlaváltások száma éves szinten tagállamonként jelentősen eltérő. A számlaváltások száma néhány tagállamban⁴² jelentős, egyes tagállamokban növekvő tendenciát mutat, míg más tagállamokban nagyon alacsony⁴³.

A számlaváltás mértékét számos tényező befolyásolhatja⁴⁴. A számlaváltási szolgáltatás például a fizetési számlákra vonatkozik, de nem érhető el más olyan pénzügyi termékek (pl.

---

³⁷ Lásd a Bizottság 2023. évi munkaprogramjában szereplő, az euróbankjegyek és -érmék törvényes fizetőeszközi minőségének hatályára és hatásaira vonatkozó bizottsági kezdeményezést ([A Bizottsági 2023. évi munkaprogramja – kulcsfontosságú dokumentumok \(europa.eu\)](#)).

³⁸ Az ágazati szervezetek 83 %-a és a fogyasztói szervezetek 77 %-a vélte úgy, hogy a fogyasztók elégedettek az alapszintű fizetési számlában foglalt szolgáltatásokkal (a többi válaszadó „nem tudja” választ adott. További részletekért lásd a Deloitte 1. tanulmányának 77. oldalát).

³⁹ [Az Európai Bankszektori Bizottság bankszámlaváltásra vonatkozó közös elvei](#). A bankszámlaváltásra vonatkozó közös elvek alkalmazását 2009 végéig bevezették. Az Európai Bankszektori Bizottság kijelentette, hogy ezeket az elveket valamennyi tagállam átültette a gyakorlatba. A végrehajtás azonban hiányos és nem megfelelő volt. További részletekért lásd: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013SC0127&from=EN>

⁴⁰ A Deloitte 1. tanulmánya szerint a meglévő keretrendszerben tíz tagállamnak csak kisebb változtatásokat, két tagállamnak jelentősebb változtatásokat kellett végrehajtania, három tagállamban pedig új számlaváltási szolgáltatást vezettek be (további részletekért lásd az 53. oldalt).

⁴¹ Az egyedi esetekben felmerült technikai problémák közé tartoznak a következők: egy korábbi számlát az új számla aktiválása előtt szüntettek meg; az új betéti/hitelkártyákat a korábbi kártyák deaktiválását követően bocsátották rendelkezésre; valamint a betéti kártyával üzletekben végrehajtott és/vagy beszedés alkalmazásával lebonyolított tranzakciókat csak hetekkel a tranzakció után számolták el, ami követelésbehajtást eredményezett.

⁴² Például Dánia vagy Franciaország. További részletekért lásd a *1. táblázatot: A számlaváltások száma éves szinten*, a 27. cikk szerinti jelentés alapján.

⁴³ Például Bulgária, Ciprus, Görögország, Málta, Portugália vagy Románia. További részletekért lásd a *1. táblázatot: A számlaváltások száma éves szinten*, a 27. cikk szerinti jelentés alapján. A lakossági pénzügyi szolgáltatásokról és termékekről szóló 2022. évi Eurobarométer felmérés magasabb számlaváltási arányt mutatott, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2666>

jelzáloghitelek és befektetések) esetében, amelyekhez a fizetési számla kapcsolódhat. Emellett előfordulhat, hogy a szolgáltatást a fogyasztók csak korlátozott mértékben ismerik, nem mindig kapnak tájékoztatást róla – sőt akár eltántorítják őket annak igénybe vételétől. Az egyéb lehetséges okok közé tartozik a nem megfelelő pénzügyi jártasság és az a feltételezés, hogy a számlaváltás csak korlátozott mértékű megtakarítást eredményezne; a fogyasztó nem szeretne más azonosító számú fizetési számlát; valamint annak kockázata, hogy a fizetések nem megfelelően teljesülnek.⁴⁵

A fizetési számlákról szóló irányelv számlaváltásra vonatkozó rendelkezéseinek célja azonban nem az volt, hogy a számlaváltások száma feltétlenül növekedjen, hanem az, hogy a verseny fokozása érdekében a számlaváltás egyszerűbbé váljon. Tekintettel a (jól működő) számlaváltási szolgáltatás általános elérhetőségére, úgy tűnik, hogy a számlaváltás egyszerűsítésének célja megvalósult. Mindazonáltal hasznos lehet további intézkedéseket hozni, különösen annak érdekében, hogy felhívják a fogyasztók figyelmét a fizetésiszámlaváltáshoz való jogukra.

A különböző tagállamok pénzforgalmi szolgáltatóit érintő számlaváltási ügyekben jelenleg nem létezik a belföldre korlátozódó esetekben alkalmazott számlaváltási szolgáltatás. Ehelyett a 11. cikk csak arra kötelezi azt a pénzforgalmi szolgáltatót, amelyik a számlát addig vezette, hogy nyújtson segítséget a fogyasztóknak (pl. adjon tájékoztatást és utalja át a pénzeszközöket), ha a fogyasztók jelzik azon szándékukat, hogy fizetési számlát kívánnak nyitni egy másik tagállamban működő pénzforgalmi szolgáltatónál. Amint azt a Deloitte 1. tanulmánya is bemutatja, a fogyasztók kevésbé érdeklődnek a fizetési számlához való határokon átnyúló hozzáférés iránt, bár ez az érdeklődés a neobankok elterjedése miatt növekedhet⁴⁶. Az érdeklődés szintjét esetlegesen befolyásoló tényezők közé tartozhat a bankokhoz való fizikai közelség előnyben részesítése, a nyelvi akadályok, valamint az a tény, hogy a belföldi számlák Unió-szerte használhatók.

5. A SZÁMLAVÁLTÁSSAL KAPCSOLATOS LEHETSÉGES TOVÁBBI INTÉZKEDÉSEK ÉRTÉKELÉSE

5.1. A 10. cikk szerinti számlaváltási szolgáltatás határokon átnyúló számlaváltásra való kiterjesztésének megvalósíthatósága

A számlaváltási szolgáltatás határokon átnyúló esetekre való kiterjesztése megkönnyítené a tagállamok közötti fizetésiszámla-váltást, és ugyanolyan egyszerű lenne, mint az egy és ugyanazon tagállamon belüli számlaváltás.

Az egy tagállamon belüli ügyekre vonatkozó jelenlegi számlaváltási szolgáltatást többféleképpen lehet kiterjeszteni a két tagállam közötti számlaváltásra (pl. a különböző nemzeti szintű számlaváltási szolgáltatások összekapcsolása vagy egy egységes, az egész EU-

---

⁴⁴ A számlaváltástól való tartózkodás okainak viselkedési szempontból történő vizsgálatát lásd: [A viselkedési szempontok vizsgálatának alkalmazása a fogyasztók pénzügyi termék-váltásra való ösztönzésében című tanulmányt – Az Európai Unió Kiadóhivatala \(europa.eu\)](#).

⁴⁵A pénzügyi termék- és szolgáltatásváltásról szóló, 2016. évi Eurobarométer tematikus felmérés szerint annak, hogy a fogyasztók nem váltanak terméket vagy szolgáltatást, az egyik fő oka az a tény, hogy elégedettek a jelenlegi szolgáltatójukkal, a másik fő oka pedig az, hogy soha nem mérlegelték ezt a lehetőséget ([Pénzügyi termékek és szolgáltatások – 2016. július – Eurobarométer felmérés \(europa.eu\)](#)).

⁴⁶A neobankokkal kapcsolatos további információkért lásd a Deloitte 1. tanulmányának 120. oldalát.

ra kiterjedő számlaváltási szolgáltatás létrehozása, amely felváltaná a belföldi számlaváltásra vonatkozó meglévő rendszereket). A második lehetőség szerint a folyamat egyszerűbb lenne, de a különböző érdekelt felek számára radikálisabb informatikai átalakítással járna együtt⁴⁷.

Technikailag mindkét lehetőség megvalósítható lenne. A becsült számlaváltási arány alapján azonban a várható (egyszeri plusz ismétlődő) költség jelentősen meghaladná a várt hasznot: mindkét lehetőség éves egyszeri becsült költsége körülbelül 840 millió EUR, az ismétlődő éves becsült költsége pedig 158 millió EUR⁴⁸. A (főként a fogyasztók⁴⁹ számára jelentkező) (ismétlődő) haszon azonban csak évi 41 millió EUR-t tenne ki⁵⁰. Emellett, tekintettel a határokon átnyúló számlaváltás (várhatóan) alacsony szintjére, a fogyasztói szervezetek nem tekintik prioritásnak a számlaváltási szolgáltatás határokon átnyúló esetekre való kiterjesztését (mivel a hitelintézetek nem tartják előnyösnek, és nyelvi akadályokra, fizikai távolságra és egyéb akadályokra hivatkoznak).

5.2. A fizetések automatikus átirányítására vonatkozó keret megvalósíthatósága

A fizetések automatikus átirányításának kerete biztosítaná, hogy miután a fogyasztó fizetési számlát váltott, az előző („rég”i) számlájára érkező fizetéseket meghatározott ideig átirányítsák az új számlájára. Ez csökkentené az esetleges aggályokat azáltal, hogy további biztosítékot nyújtana arra vonatkozóan, hogy a beérkező fizetések a megfelelő számlára érkeznek. Így a számlaváltás is egyszerűbb lenne, ami fokozná a versenyt. Hollandiában már létezik ilyen automatizált átirányítási szolgáltatás, amely a belföldi számlaváltási szolgáltatás kiegészítő eleme. A tagállamokban belföldi szinten vagy az EU egészén belül létre lehetne hozni a fizetések automatikus átirányításának keretét. Egy ilyen uniós szintű keret létrehozásához először határokon átnyúló számlaváltási szolgáltatás létrehozására lenne szükség. A keretet számos különböző módon lehetne létrehozni (pl. olyan rendszer, amelyben a lezárt számlára utaló bankoknak küldött hibáüzenetek tartalmazzák az új számla adatait; olyan rendszer, amelyben átirányítási táblázatokat integrálnának a bankok útvalasztó rendszereibe; és egy külön központi elszámolási motor létrehozása a számlaváltási információk kezelésére).

---

⁴⁷A tanulmányban a következő érdekelt feleket vették figyelembe: fogyasztók, illetékes hatóságok (nemzeti illetékes hatóságok vagy uniós szintű illetékes hatóságok), hitelezők/adósok (minden olyan harmadik fél, amelyekkel a fogyasztóknak rendszeres fizetéseket, beszédéseket vagy rendszeres átutalási megbízásokat magában foglaló kapcsolatuk van), pénzforgalmi szolgáltatók és mások (együttesen eljáró pénzforgalmi szolgáltatók, nemzeti illetékes hatóságok vagy uniós illetékes hatóságok, ha nem egyértelmű, hogy melyik érdekelt fél viseli a költségeket). Részletekért lásd a Deloitte 2. tanulmányának 76. oldalát.

⁴⁸Ezek az adatok az összes opció esetében csak a fogyasztókra vonatkoznak (5.1., 5.2. és 5.3.). A pénzforgalmi szolgáltatók viselik az egyszeri költségek nagy részét (835 millió EUR) és az ismétlődő költségek nagy részét (150 millió EUR). További részletekért lásd a Deloitte 2. tanulmányának 84. oldalát.

⁴⁹A fogyasztók számára megjelenő visszatérő hasznok kiszámításánál a Deloitte 2. tanulmánya figyelembe vette azokat a hasznokat, amelyek abból adódnak, hogy kevesebb időt kell fordítani a váltás lebonyolítására, nem kell kezelni a megnövekedett számú meghiúsult fizetést, valamint a számlaváltást végrehajtó fogyasztók potenciálisan (további) számlavezetési díjat takaríthatnak meg. Részletekért lásd a Deloitte 2. tanulmányának 77. oldalát.

⁵⁰A határokon átnyúló számlaváltás arányának 4,2 %-ot meghaladónak kellene lennie (szemben a becsült 0,2 %-os aránnyal) ahhoz, hogy 20 év után a költség és a haszon egyensúlyba kerüljön. Részletesen lásd a Deloitte 2. tanulmányának 97. oldalát. Az (5.1. és 5.3.) lehetőség még a lakossági pénzügyi szolgáltatásokról és termékekről szóló 2022. évi Eurobarométer felmérésben jelzett magasabb számlaváltási arány alapján sem tekinthető hatékonyak.

A becsült számlaváltási arány alapján azonban a várható (egyszeri plusz ismétlődő) költség jelentősen meghaladná a várt hasznot. Bármelyik opció egyszeri becsült költsége 1 és 5 milliárd EUR között van. Az opciók éves ismétlődő költsége belföldi szintű automatizált átirányítás esetében 228 millió EUR-tól 782 millió EUR-ig terjedne, uniós szintű automatizált átirányítás és a számlaváltási szolgáltatás kombinálása esetén pedig 461 millió EUR és 1 milliárd EUR között lenne⁵¹. Az (éves ismétlődő) hasznok mértéke (főként a fogyasztók számára) azonban belföldi szintű automatizált átirányítás esetén csak 80 millió EUR, uniós szintű automatizált átirányítás esetén pedig 154 millió EUR lenne⁵².

5.3. A fizetésiszámla-számok egész EU-ra kiterjedő teljes hordozhatóságának megvalósításával járó költségek és hasznok értékelése

A számlaszám teljes körű, uniós szintű hordozhatósága azt jelentené, hogy az EU-n belüli fizetésiszámla-váltáskor a meglévő fizetésiszámla-számot meg lehetne tartani. A fogyasztóknak így már nem kellene értesíteniük az új fizetésiszámla-számokról a velük rendszeres üzleti kapcsolatban álló hitelezőiket és/vagy adósaikat, és hitelezőiknek/adósaiknak nem kellene frissíteniük számviteli rendszereiket. A számlaszám megtartása biztosítaná a fogyasztók számára, hogy minden beérkező fizetés a megfelelő fizetési számlára érkezik. Ez csökkentené az esetleges aggályokat, és megkönnyítené a szolgáltatóváltást nemcsak belföldön, hanem határokon átnyúlóan is. Így a verseny előmozdítása is biztosított lenne.

A fizetési számlák számhordozhatósága különböző módokon szervezhető meg. Az egyik lehetőség szerint egy meglévő, hordozható IBAN-szám rendszerek közötti háttérkommunikáció (back-end) útján kapcsolódna egy új IBAN-számhoz (a fogyasztó ezt nem feltétlenül ismerné). Alternatív lehetőségként alias neveket lehetne létrehozni, amelyeket össze lehetne kapcsolni egy meglévő IBAN-számmal, és közölni lehetne az adósokkal/hitelezőkkel. Számlaváltáskor az alias neveket (vagyis a front-end oldalt) rendszerek közötti háttérkommunikáció (back-end) útján össze lehetne kapcsolni egy új IBAN-számmal (a fogyasztó ezt sem feltétlenül ismerné). A harmadik és egyben hagyományosabb megoldás az összes meglévő IBAN-szám új uniós IBAN-számokkal való felváltása lenne (új hordozható számlaszám). Ez az egyetlen olyan lehetőség, ahol a számlaszám valóban hordozható lenne, és csak a BIC-re mint backend-azonosítóra lenne szükség ahhoz, hogy a bankok azonosítani tudják a számla helyét.

A becsült számlaváltási arány alapján a várható (egyszeri plusz ismétlődő) költség jelentősen meghaladná a várt hasznot. Éves szinten a becsült egyszeri költségek 7–22 milliárd EUR-t⁵³, az említett opciók ismétlődő költségei pedig körülbelül 1 milliárd EUR-t tesznek ki⁵⁴.

---

⁵¹ A pénzforgalmi szolgáltatók viselnék az egyszeri és ismétlődő költségek nagy részét. Az illetékes hatóságok csak az egyszeri költséget viselnének (2 és 12 millió EUR között), a hitelezők/adósok pedig csak ismétlődő költségeket (20 és 40 millió EUR között).

⁵² A Deloitte 2. tanulmánya szerint ezek az opciók nem tennék lehetővé a költség és a haszon kiegyenlítését – még a számlaváltás magas szintje esetén sem.

⁵³ Az új hordozható számlaszám opció esetében az egyszeri költségek mintegy 22 milliárd EUR-t tennének ki.

⁵⁴ Az egyszeri és az ismétlődő költségek nagy részét a pénzforgalmi szolgáltatók viselnék, kivéve, ha az említett opció az összes jelenlegi IBAN-szám uniós IBAN-számmal való felváltása útján valósulna meg. Ebben az esetben a hitelezők/adósok viselnék az egyszeri költségek több mint felét (12 milliárd EUR).

Másrészt a (főként a fogyasztók és a hitelezők/adósok esetében megjelenő) (ismétlődő) haszon éves szinten csak 151 millió EUR és 242 millió EUR között lenne⁵⁵.

Amint azt a Deloitte 1. tanulmánya is bemutatja, az ágazati szervezetek a számlaszám hordozhatóságát nem tekintik a számlaváltás fő mozgatórugójának. A fogyasztói szervezetek véleménye vegyes⁵⁶, de nem tekintik prioritásnak a határokon átnyúló számlaváltási szolgáltatás létrehozását.

A tanulmány eredményei alapján egyértelmű, hogy ezek a lehetséges további intézkedések akár tovább is egyszerűsíthetők az EU-n belüli fizetésiszámla-váltást. Tekintettel azonban arra, hogy a költségek jelenleg jóval meghaladnák a várható hasznot, aktuálisan nem tűnnek indokoltnak.

6. A MEGLÉVŐ INTÉZKEDÉSEK HATÉKONYSÁGA, VALAMINT TOVÁBBI INTÉZKEDÉSEK SZÜKSÉGESSÉGE A PÉNZÜGYI BEFOGADÁS FOKOZÁSA ÉS A TÚLZOTT ELADÓSODOTTSÁG MIATT KISZOLGÁLTATOTT HELYZETBEN LÉVŐ SZEMÉLYEK MEGSEGÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

A gazdasági és a társadalmi életben való részvétel elengedhetetlen feltétele a fizetési számlához való hozzáférés. A fizetési számla a pénzügyi kirekesztés felszámolásának alapvető eszköze. Az EU-ban a fizetési számlával rendelkező fogyasztók aránya általában (nagyon) magas. A 2021-ben készült legfrissebb globális Findex-adatbázis szerint az EU legalább 15 éves polgárainak átlagosan 95 %-a rendelkezik legalább egy fizetési számlával⁵⁷. Ez az arány az elmúlt években növekedett (2017 óta négy százalékponttal). Az említett változás különböző tényezőknek tudható be: digitális pénzügyek, költségmentes digitális számlák megjelenése, valamint az a tény, hogy a fizetési számlákról szóló irányelv biztosítja az alapszintű bankszámlához való jogot.

A 2021. évi globális Findex-adatbázis azonban jelentős különbségeket mutat a tagállamok között. Míg számos tagállamban a (15 éves vagy annál idősebb) lakosság több mint 95 %-a rendelkezik fizetési számlával, ez az arány néhány másik tagállamban jelentősen alacsonyabb⁵⁸. A globális Findex-adatbázis kiemelte továbbá a fogyasztók típusai közötti különbségeket, főleg a kiszolgáltatott helyzetben levő személyek tekintetében⁵⁹. A Deloitte 1. tanulmánya azt is bemutatta, hogy az ágazati és fogyasztói szervezetek véleménye szerint a hajléktalanság és a bevándorló státus esetében a legnagyobb annak a kockázata, hogy az érintett személy nem rendelkezik fizetési számlával. A fizetési számlákról szóló irányelv

---

⁵⁵A Deloitte 2. tanulmánya szerint ahhoz, hogy 20 év után a költség és a haszon egyensúlyba kerüljön, a belföldi számlaváltás arányának (a becslés 1 %-os tényleges számlaváltási aránnyal szemben) 8 %-osnak, a határokon átnyúló számlaváltás arányának pedig (a becslés 0,3 %-os tényleges számlaváltási aránnyal szemben) 2,4 %-osnak kellene lennie.

⁵⁶A fogyasztói szervezetek 42 %-a nemmel válaszolt arra a kérdésre, hogy a fizetési számlák uniós szintű hordozhatósága jelentős változást hozna-e a számlaváltásban, különösen a határokon átnyúló esetek tekintetében. További részletekért lásd a Deloitte 1. tanulmányának 59. oldalát.

⁵⁷A lakossági pénzügyi szolgáltatásokról és termékekről szóló 2022. évi Eurobarométer felmérés eredményei valamivel alacsonyabb értékeket mutatnak, mint a 2021. évi globális Findex-adatbázis.

⁵⁸Romániában például 69 %, Bulgáriában 84 %, Magyarországon 88 %.

⁵⁹Míg a kiszolgáltatott helyzet (pl. munkanélküli státus, alacsony iskolai végzettség vagy alacsony jövedelem) csekély hatással van a fizetési számlához való hozzáférésre azokban a tagállamokban, ahol a fizetési számlával rendelkezők aránya nagyon magas, addig azokban a tagállamokban, ahol a fizetési számlával rendelkezők aránya alacsonyabb, az említett kiszolgáltatott helyzetben levő személyek kisebb valószínűséggel rendelkeznek fizetési számlával.

értelmében az alapszintű fizetési számlához észszerű díj ellenében történő hozzáférés mindenki számára (beleértve a kiszolgáltatók helyzetben lévő személyeket is) törvényes jog. Azt a kérdést, hogy a pénzügyi befogadás további erősítése érdekében kell-e módosítani a fizetési számlákról szóló irányelvet, például az alapszintű fizetési számlák utáni díjak tekintetében, a későbbiekben a minőségi jogalkotás normáival összhangban részletesebb vizsgálat tárgyát képezi. Hasznosak lehetnek további nem jogalkotási intézkedések is, például a pénzmossa elleni küzdelemről szóló irányelv és a fizetési számlákról szóló irányelv közötti kölcsönhatásra vonatkozó EBH-irányelvi javaslatok, valamint egyes tagállamok figyelemfelhívó intézkedései.

A digitalizáció további akadályokat gördíthet a pénzügyi befogadás elé. A digitalizáció bizonyos módokon hozzájárulhat a nagyobb mértékű pénzügyi befogadáshoz (pl. a banki szolgáltatásokhoz való online, időkorlátától független hozzáférés révén), ugyanakkor a fokozott digitalizáció következtében korlátozottabb lehet a (bankfiókokhoz és ATM-ekhez való) fizikai hozzáférés, és nehézségekbe ütközhetnek azok a fogyasztók, akik vagy nem rendelkeznek digitális jártassággal, vagy nem férnek hozzá digitális eszközökhöz. Valójában az ATM-ek és a bankfiókok számának az elmúlt években tapasztalt csökkenése csökkentette az alapvető pénzforgalmi szolgáltatások elérhetőségét⁶⁰. E problémák orvoslása érdekében a Bizottság többféle megoldáson dolgozik. A Bizottság különösen a pénzügyi tájékozottságot szeretné előmozdítani (a Szerződésben meghatározott hatáskörén belül). A Bizottság az OECD-vel együtt kifejezetten a digitális pénzügyi jártasság tekintetében pénzügyi kompetencia keretben dolgozott ki felnőttek számára⁶¹. A Bizottság és az OECD jelenleg egy hasonló, fiataloknak szóló kompetencia keretben dolgozik. A tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési tervben⁶² foglaltaknak megfelelően a Bizottság egy olyan követelmény bevezetésének lehetőségét is vizsgálja, amely szerint a tagállamoknak intézkedéseket kellene tenniük a pénzügyi oktatás támogatására. Ezen túlmenően a Bizottság készen áll arra, hogy a technikai támogatási eszköz segítségével továbbra is támogassa a tagállamokat a pénzügyi jártasság és a pénzügyi befogadás terén.⁶³ A Bizottság mostanáig mintegy 20 technikai támogatási projektet valósított meg, amelyek köre az olyan tágabb témáktól kezdve, mint a pénzügyi jártasságra vonatkozó tagállami stratégiák végrehajtásának támogatása, olyan konkrét területekig terjedt, amelyek például az idősödő népességre, a lakossági befektetőkre vagy a digitális jártasságra irányultak⁶⁴. A fentieknek megfelelően (3.3. pont) különböző fórumokon folyik a készpénzhez való hozzáféréssel és a készpénz elfogadásával kapcsolatos munka.

A Bizottság nemrégiben az uniós fogyasztók túlzott eladósodottságáról és annak következményeiről szóló tanulmány készítésébe fogott. A tanulmány áttekintést nyújt majd az uniós háztartások és fogyasztók túlzott eladósodottságáról, figyelembe véve a Covid19 által a háztartások túlzott eladósodottságára gyakorolt hatást.

---

⁶⁰Lásd még [az EBH fogyasztói tendenciákról szóló jelentését \(europa.eu\)](#).

⁶¹ [A Bizottság és az OECD-INFE az egyének pénzügyi készségeinek javítása érdekében felnőtteknek szóló közös keretet tesz közzé \(europa.eu\)](#).

⁶² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0590&from=HU>

⁶³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

⁶⁴Példa a pénzügyi jártasságot támogató technikai támogatási projektekre a tagállamokban: [A fogyasztók védelme és a pénzügyi jártasság javítása \(europa.eu\)](#).

7. A TAGÁLLAMOK KÖRÉBEN A FOGYASZTÓK PÉNZFORGALMI SZOLGÁLTATÁSOKBÓL VALÓ KIZÁRÁSÁNAK MÉRSÉKLÉSÉRE ALKALMAZOTT BEVÁLT MÓDSZEREK.

A tagállamok számos különböző intézkedést hoztak – a fizetési számlákról szóló irányelv átültetésére, továbbá a pénzforgalmi szolgáltatásokhoz való hozzáférésből való kizárás elkerülése vagy korlátozása érdekében –, amelyek bevált módszerként szolgálhatnak.

Az alapszintű fizetési számlához való hozzáférés megkönnyítése és a pénzügyi kirekesztés elkerülése érdekében legalább egy tagállam rendelkezik olyan mechanizmussal, amely kijelöl egy adott hitelintézetet arra, hogy alapszintű fizetési számlát biztosítson azon fogyasztók számára, akiknek az ilyen számla iránti kérelmét elutasították. Egy ilyen mechanizmus a gyakorlatban jelentősen megkönnyítheti az alapszintű fizetési számlához való hozzáférést, különösen a kiszolgáltató helyzetben levő vagy olyan fogyasztók számára, akikkel egyes bankok a kockázatmérséklési megközelítésük következtében nem kívánnak szerződni. Néhány tagállam iránymutatást adott ki a hitelintézetek számára a fizetési számlákról szóló irányelv és a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos követelmények kölcsönhatásáról olyan esetekre vonatkozóan, amikor az ügyfelek nem rendelkeznek állandó lakcímmel vagy szabványos azonosító dokumentációval. A személyazonosító okmányok kérdésének kezelése érdekében az egyik tagállamban olyan rendszert hoztak létre, amely lehetővé teszi, hogy a szociális munkások tanúsítsák a fizetési számlát nyitni kívánó hajléktalanok személyazonosságát.

Az alapszintű fizetési számlák költségeinek korlátozása érdekében egyes tagállamok előírják, hogy az ilyen számlákat költségmentesen kell biztosítani vagy mindenki vagy csak a különösen kiszolgáltató helyzetben levő csoportok számára. Más esetekben a tagállamok egyértelmű és alacsony díjkorlátokat határoztak meg, például abszolút értékben vagy relatív mértékben (pl. más fizetési számlákhoz viszonyítva). Más tagállamok különböző árképzési rendszereket dolgoztak ki, hogy kedvezőbb feltételeket biztosítsanak a kiszolgáltató helyzetben levő fogyasztók számára.

Az alapszintű fizetési számlákkal kapcsolatos figyelemfelkeltés érdekében – különösen tájékoztató füzetek, útmutatók és weboldalakon nyújtott tájékoztatás révén – több tagállam is lépéseket tett a fogyasztók tájékoztatására és szemléletének formálására. A tagállamok emellett számos kezdeményezést dolgoztak ki annak érdekében, hogy a pénzügyi jártassággal kapcsolatos különböző programok révén javítsák a pénzügyi befogadást⁶⁵.

8. KÖVETKEZTETÉS

A fizetési számlákról szóló irányelv célja 1. az átláthatóság megteremtése és a fizetésiszámladíjak összehasonlíthatóságának biztosítása, 2. a fogyasztók számára az alapszintű fizetési számlához való hozzáférés biztosítása, valamint 3. a fizetésiszámla-váltás megkönnyítése.

A fizetési számlákról szóló irányelv általában hozzájárult a fizetési számlák díjainak átláthatóságához és összehasonlíthatóságához. Kiemelendő, hogy biztosította a harmonizáció minimális szintjét, nevezetesen azáltal, hogy egységesített (uniós szinten részben egységes) terminológiát határozott meg, előírta a fizetési számlákhoz kapcsolódó díjakról szóló

---

⁶⁵A tagállami intézkedések áttekintését lásd: [Pénzügyi oktatás |Európai Bankhatóság \(europa.eu\)](#).

jelentések egységes sablonjait, kialakította az egységes számlaváltási eljárást, valamint biztosította az alapszintű fizetési számlákhoz való hozzáférés uniós szintű jogát. Egyes tagállamok azonban a fizetési számlákról szóló irányelv átültetésekor a meglévő jogszabályok felváltása helyett új jogszabályokat alkottak, ami széttagoltabbá teszi a tagállami és az uniós szabályozási keretet. Ennek a legfontosabb nem szándékolt következménye valójában a fizetési számlák díjmértékeit ismertető dokumentumok duplikációja azokban a tagállamokban, ahol már léteztek azonos információkat tartalmazó dokumentumok. A fizetési számlákról szóló irányelvben bevezetett intézkedések (különösen az összehasonlító weboldalak) révén javulhat az átláthatóság, és a fogyasztók könnyebben össze tudják hasonlítani a díjakat. Bizonyos szempontok tekintetében azonban még további fejlődésre van szükség, továbbá a határokon átnyúló átláthatóság és összehasonlítás a használt terminológia eltérései és a nyelvi akadályok miatt még nem lehetséges.

A fizetési számlákról szóló irányelv biztosította továbbá, hogy a fogyasztók az egyes tagállamokban hozzáférjenek az alapszintű fizetési számlákhoz, amelyek az összes vagy számos hitelintézet kínálatában megtalálhatók. A fizetési számlával rendelkező uniós fogyasztók aránya általában (nagyon) magas, és a fizetési számlákról szóló irányelv hatálybalépése óta tovább nőtt. Az alapszintű fizetési számlák néhány tagállamban jelentős mértékben elterjedtek. Jelentős mértékű elterjedtség volt tapasztalható például néhány olyan tagállamban, ahol korábban a lakosság nagyobb százaléka nem rendelkezett fizetési számlával. Mindazonáltal néhány más tagállamban e számlák használata meglehetősen kis mértékben volt elterjedt. A viszonylag alacsony szintű elterjedtségnek különböző okai lehetnek (pl. a szabványos számlák könnyen hozzáférhetők, ingyenes online számlák létezése, a fogyasztók elégtelen száma és egyes esetekben az alapszintű fizetési számlák használatának költsége). Ugyanakkor a fizetési számlákról szóló irányelv célja nem feltétlenül a fizetésiszámla-használat elterjedése volt, hanem a pénzügyi befogadás fokozása és annak biztosítása, hogy az alapszintű fizetési számla minden fogyasztó számára elérhető legyen. Tekintettel az alapszintű fizetési számlák általános elérhetőségére, úgy tűnik, hogy ez a célkitűzés általában megvalósult. Konkrét esetekben azonban nehézségek merülhetnek fel. Az EBH várhatóan további iránymutatást nyújt a fizetési számlákról szóló irányelv és a pénzmosás elleni szabályok közötti kölcsönhatásról. További intézkedések is hasznosak lehetnek, különösen annak érdekében, hogy felhívják a fogyasztók figyelmét az alapszintű fizetési számlához való jogukra.

A fizetési számlákról szóló irányelv lehetővé tette továbbá, hogy belföldön minden uniós fogyasztó egyszerűen – és gyakran díjmentesen – válthasson számlát. Amint az a 27. cikk szerinti jelentésből kiderül, a számlaváltások éves száma tekintetében jelentős különbségek vannak az egyes tagállamok között. Egyes tagállamokban néhány számlaváltás történt (több esetben növekvő tendenciát mutatva), míg más tagállamokban a számlaváltás mértéke nagyon alacsony volt. Ez számos különböző tényezőnek tudható be, többek között annak, hogy a számlaváltási szolgáltatás csak a fizetési számlákra vonatkozik (más pénzügyi termékekre, például a jelzáloghitelekre és a befektetésekre viszont nem), a fogyasztók számlaváltási szolgáltatással kapcsolatos ismeretei hiányosak – de oka lehet a jelenlegi szolgáltatóval való elégedettség, valamint az is, hogy egyes fogyasztók soha nem mérlegelték a számlaváltást. A fizetési számlákról szóló irányelv számlaváltásra vonatkozó rendelkezéseinek célja azonban nem az volt, hogy a számlaváltások száma feltétlenül növekedjen, hanem az, hogy a verseny fokozása érdekében a fizetésiszámla-váltás egyszerűbbé váljon a fogyasztók számára. Tekintettel a (jól működő) számlaváltási szolgáltatás általános elérhetőségére, úgy tűnik, hogy a számlaváltás egyszerűsítésének célja megvalósult. További intézkedések hasznosak

lehetnek, különösen annak érdekében, hogy felhívják a fogyasztók figyelmét a számlaváltáshoz való jogukra.

További intézkedéseket lehetne hozni annak érdekében, hogy a jövőben még könnyebbé váljon az EU-n belüli számlaváltás (pl. a számlaváltási szolgáltatás kiterjesztése a határokon átnyúló ügyekre; a kifizetések automatizált átirányításának biztosítása a tagállamokon belül vagy a tagállamok között; vagy a fizetésiszámla-számok uniós szintű teljes körű hordozhatóságának biztosítása). Tekintettel azonban arra, hogy az említett intézkedések költségei jelenleg jóval meghaladnák a várható hasznot, aktuálisan nem tűnnek indokoltnak.

A fentiek fényében a Bizottság e jelentéssel együtt nem terjeszt elő jogalkotási javaslatot. Azt, hogy a fizetési számlákról szóló irányelvet kell-e módosítani, egy későbbi szakaszban a minőségi jogalkotás standardjaival összhangban részletesebben meg kell vizsgálni, és ehhez figyelembe kell venni különösen a fizetési számlákról szóló irányelv és a pénzmosás elleni szabályok közötti kölcsönhatásról szóló EBH-iránymutatásokat. A Bizottság továbbra is nyomon követi az irányelv tagállami végrehajtását és érvényesítését.